

Список використаних джерел

1. Войцехівська О. В., Ситар О. В., Таран Н. Ю. Фенольні сполуки: різноманіття, біологічна активність, перспективи застосування. 2014.
2. Занайко А.Л. Корегуючий вплив харчового концентрату фенольних сполук яблук за експериментального метаболічного синдрому у сирійських золотавих хом'ячків. *Ukrainian biopharmaceutical journal*. 2016. 5 (46). С. 37–42.
3. Набоков, Р. В., Н. О. Любимова. Проблеми накопичення пестицидів в ґрунті. 2021.
4. Прокопенко В. О. Пестициди - неминуча шкода / В. О. Прокопенко // *Методика навчання природничих дисциплін у вищій та середній школі. XX Каришинські читання : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Полтава, 29-30 трав. 2013 р.) / за заг. ред. М. В. Гриньової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т педагогіки НАПН України, Полтавська міська рада та ін. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2013. – С. 270-271.*
5. Трачевський В., Никитюк О. Технологічний процес обезфенолювання промислових стоків. *Advance sinoero space technology*. 2011. 47. 2. С. 162–165.
6. Філоненко, А. М., А. В. Бурлаченко. Екологічні наслідки застосування пестицидів та їх вплив на довкілля. 2021. С. 49.

АПТУРИЗМ – ЯК НОВИЙ ПРОЕКТ СУЧАСНОГО ТУРИЗМУ

Хамід Кіра Олександрівна

канд.с.-г. наук, член асоціації арабських бджолярів,
представник компанії Tilad Environmental
Khamidkira@ukr.net

Москалюк Інна Вікторівна

канд.тех.наук, доцент
Кафедра інформаційних технологій, ОДАУ

Сакун Микола Миколайович

канд.тех.наук, доцент
Кафедра інформаційних технологій, ОДАУ

В останній час туристи шукають активні форми проведення вільного часу, але в даному випадку важлива не тільки фізична активність, але й пізнавальна складова – історична, культурна, наукова, гастрономічна тощо. Відбуваються динамічні зміни в образі та стилі життя людей. На сучасному етапі соціально-економічного розвитку, туризм, як важливий сектор економіки будь-якої країни, сприяє активному подоланню диспропорцій розвитку окремих регіонів, змінює традиційні господарські промисли місцевого населення, інтегрує місцеве господарство у світову економічну систему тощо. Головною особливістю такої

системи є кінцевий продукт – туристичні послуг, які мають свою специфіку, порівняно з продуктами інших галузей матеріального виробництва.

Апітуризм – це форма туризму, яка пов'язана з бджільництвом як традиційною професією та заходами, які представляють собою туристичну активність у вигляді відвідування пасік, дегустації меду, медівки, пилку та іншої продукції бджільництва, музеїв бджільництва, чудово та корисно провести годину сну на вуликах. Цікавими та пізнавальними є відвідування майстер-класів – будування вуликів, майстрування рамок, відкачування меду, шиття захисного одягу для пасічників, підгодівля бджіл, миловаріння з використанням продуктів бджільництва, вироблення свічок різної форми, проведення конкурсів творчих робіт на задану тематику, проведення органолептичного аналізу меду різного походження. Кожен пасічник, який займається апіпослугами, попередньо підготовляє свою пасіку, має свою «родзинку» для відвідувачів – будує експозицію, цікавої форми апібудиночки, готує смачні напої з меду та травами, робить певні подаруночки для кожного туриста. Обов'язковим елементом при організації екскурсії, пасічник підготовляє комплекти захисного одягу в цілях безпеки життя відвідувачів.

Життя на пасіці, робота з бджолами дарують людині мудрість та наближають її до гармонії з навколишнім світом – мало хто з пасічників може похвастатися таким видом відпочинку.

На даний час існує декілька видів сільського зеленого екотуризму. Екологічний туризм обов'язково має містити в собі елементи усвідомленого позитивного ставлення до довкілля, а не тільки його використання, нехай навіть в активних формах. Новим та перспективним є апітуризм, який передбачає проживання в агрооселі або безпосередньо на пасіці бджоляра, мають можливість ознайомитись з технологією виробництва продуктів бджільництва, спостерігати за життям бджолиної сім'ї і водночас провести апітерапевтичні заходи [1,2,3].

Україна – медова держава. Є однією з провідних держав світу, яка має розвинене бджільництво, що забезпечує запилення ентомофільних сільськогосподарських культур, виробництво достатньої кількості меду, воску, квіткового пилку, прополісу, маточного молочка, бджолиної отрути для потреб населення, харчової, медичної, парфумерно-косметичної й інших галузей та для експортних потреб. У світі Україну визнають як батьківщину культурного бджільництва, заснованого працею основоположника прогресивних ідей у галузі – П.І. Прокоповича (1775-1850 рр.).

Апітуризм поєднує собі стійке бджільництво, історичну та культурну спадщину будь-якого регіону, оздоровчий туризм. Основними функціями апітуризму є: інформування туристів о величезній ролі бджіл і функціонуванні багатьох екосистем; зацікавлення уваги до специфіки та традицій ведення галузі на певній території; популяризація натуральних методів лікування; застосування меду у кулінарії та косметології. Апітуризм в Україні має всі шанси стати її візитною карткою, адже наша країна до останнього була лідером по експорту меду в Європі. Треба зазначати, що географія туристичного попиту, особливо в

останній час, розповсюджується на пізнання рідної країни – України. А це, в свою чергу, таке поєднання з природою, як апітерапія, дає певний прибуток пасічнику, перевізнику (якщо це групові відвідування), а особисто туристу – естетичне, гастрономічне виховання та діє як заспокійливий та пізнавальний захід.

В Україні з'явилися медові хати. В центрі Луцька вже декілька років працює незвичайний салон-магазин «Медова хата» волинських пасічників-медоварів Дмитрука В.А. і Шотіка А.М.

Однією зі складових закарпатського «Медового шляху» й туристичного маршруту «Солодке Закарпаття» став дегустаційний «Медовий дім». Медовий дегустаційний зал пропонує: дегустацію меду та медових напоїв; цікаві лекції про життя та роботу бджіл; інформацію про застосування продукції бджільництва; кращу колекцію карпатських медів; різноманітні продукти бджільництва; вироби з воску[5].

На даний час однією з цікавих місцевостей для апі - та етнотуризму є пасіка «Бджільництво на Зубок», що на Чернігівщині. Господарі пасіки дивують своїх відвідувачів медовими виробами – медовим кремом з корицею та шоколадом, медовим желе, медовими цукерками тощо. Готують медовуху з персику, малини, смородини. Родзинкою господарства Зубків є апібудинок – невелика споруда з ліжком, що розташовується безпосередньо на бджолиних вуликах. Ефект від відвідування апіпроцедури перевершує всі сподівання. Створена на пасіці атмосфера є природним оазисом з позитивною енергетикою для відпочинку та оздоровлення. Біополе бджіл допомагає збалансувати і само відновити роботу всіх людських органів, за рахунок біофізичного зв'язку з природою, що викликає збільшення працездатності людини, відчуття легкості та свіжості. Запахи пилку, бджолиної отрути, прополісу, рівномірне гудіння заспокоюють нервову систему, нормалізують кров'яний тиск, стабілізують психоемоційний стан, викликають здоровий сон [3].

«Здорова Бджола – Здорова Планета!» Під цим гаслом виробники меду в Одеській області створили Кластер співтовариств бджолярів. У Великомихайлівському районі ФГ «Здорова Бджола», засновником якого є Петрушев Володимир, стало лідером та агрегатором всіх об'єднань і спільнот бджолярів [4].

Кластер надає всі послуги бджільництва – від кочівлі до відкачування та зберігання меду. Це розвиток матководства, реєстрація племінних пасік, щоб легалізувати та вивести з тіні бджільництво району, полювання на новітні технології та розвиток апітуризму.

Стаціонарним, домашнім пасікам тут надають навчання і професійне сучасне обладнання. На пустирях, схилах і неугіддях підсівають медоносні трави – чабрець, шавлію, чистець та інші.

Бджолярі впевнені, що завдяки їх зареєстрованим присадибним пасікам майбутнього кластеру вдасться знайти новий підхід до оздоровлення нації за допомогою продуктів бджільництва та апітерапії.

Тому апітуризм – найновіший проект сьогодення в галузі туризму, оздоровлення та рекреації (активного відпочинку). Біологія, фізіологія та соціологія бджолої сім'ї, таємниця створення меду, сучасні надбання у технологіях бджільництва – усе це може бути не лише цікавим, але й видовищним [5].

Треба зазначити, незважаючи на нестабільність економіки у період війни, необхідно з більшим захопленням запрошувати міжнародних експертів, спеціалістів з досвідом екотуризму для подальшого розвитку апітуризму та отримання міжнародних туристичних потоків до провідних присадибних та промислових пасік.

Висновок. Отже, апітуризм за всіма ознаками є сталим видом туризму, що не виснажує ресурси, а сприяє їх збагаченню. Його розвиток сприяє соціально-економічному відродженню сільської місцевості, забезпечує диверсифікацію сільськогосподарського виробництва, створює нові робочі місця. Крім того, Україні потрібно розвивати наявний потенціал апітуризму, забезпечити сприятливу нормативно-правову базу і створити регіональні програми апітуризму, зокрема тури вихідного дня. Крім того, необхідно залучати міжнародних інвесторів, які у майбутньому нададуть міжнародних туристів, що принесе більший розквіт даної підгалузі бджільництва.

Список використаних джерел

1. Китаєва А. П., Хамід К. О., Семенова З. Т. Лікувальні властивості меду різних регіонів України. Вісник Аграрної науки Причорномор'я. Миколаїв : МНАУ, 2016. Вип. 2 (89). С. 137-143.
2. Плахтій П.Д. Продукти бджільництва в оздоровленні людини / П.Д. Плахтій. – Кам'янець-Подільській: Медозбори, 2002. – 168 с.
3. Sivic F. Apitourism. A fusion of apiculture and travel in verdant lands. Retrieved November 25, 2020. 66-67 pp.
4. Апітерапія – користь, ціни та відгуки. URL: <https://www.paseka.in.ua/apiterapija/>
5. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.